

OSNOVE POSLOVNOG KOMUNICIRANJA

doc. dr. sc. Tihana Babić
tihana.babic@algebra.hr

**KOMUNIKACIJSKE I
PREZENTACIJSKE
VJEŠTINE**

Sadržaj predavanja:

- Što je komunikacija?
- Načela komuniciranja:
  - Asertivno izražavanje
  - Aktivno slušanje
- Vještine komuniciranja u timu

PREZENTACIJA: DETALJNI KRITERIJI OCJENJIVANJA

Student je dosljedno pokazao znanje i razumijevanje teme. (1 bod)	Sve su ideje prezentirane na jasan, koncizan, koherentan i strukturiran način, izvori su navedeni i referencirani. (1 bod)	Prezentacija je bila u predviđenom trajanju (min 8- max 10 minuta) i na vrijeme (prema dogovorenom terminu prezentacije). (1 bod)	Verbalna i neverbalna komunikacija (uz korištenje jezika koji je lako razumljiv); angažman s publikom; na pitanja je odgovoreno uvjerljivo i točno. (1 bod)	Student je poštovao upute i pokazao prezentacijske vještine (vezane uz 4MAT i reprezentativne sustave) te koristio pomagala koja su poduprla glavne ideje prezentacije (vizualna pomagala, pripovijedanje, primjeri...). (1 bod)

Generalna prezentacija (Individualni projekt)

Bodovi	Kriteriji ocjenjivanja
0 bodova	Student nije sudjelovao/predao prezentaciju.
0,5 boda	Student je predao određeni zadatak prezentacije koji je bio nejasno povezan s onim što se tražilo.
1 bod	Student je uspješno identificirao kritična pitanja zadatka i sveobuhvatno sažeo čimbenike uspjeha za dovršetak određenog zadatka prezentacije.

Kako biti uvjerljiv (ali ne manipulativan)?

***“Najviše volim jagode,
ali kad idem u ribolov onda
stavljam crve na udicu, a ne jagode,
jer ribe više vole crve.”***

— Tomislav Bekec

KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE

Načela komuniciranja

- Kada se dvije osobe vide, **nemoguće je ne komunicirati.**
- Svaka komunikacija **ima sadržajni i odnosni aspekt**
  - sadržajni aspekt → predmet razgovora
  - odnosni aspekt → očekivanja i stav prema sugovorniku
- Održavanje komunikacije temelji se **na dvosmjernosti, odnosno na uspostavi povratne veze između sugovornika.**
- Komunikacija sadrži **verbalnu i neverbalnu komponentu:**
  - verbalna → odnosi se na riječi koje govorimo, sastoji se od slušanja i govorenja
  - neverbalna → geste, mimika, naglasak, stil govora, položaj tijela.

Paul Watzlawick (1964.)

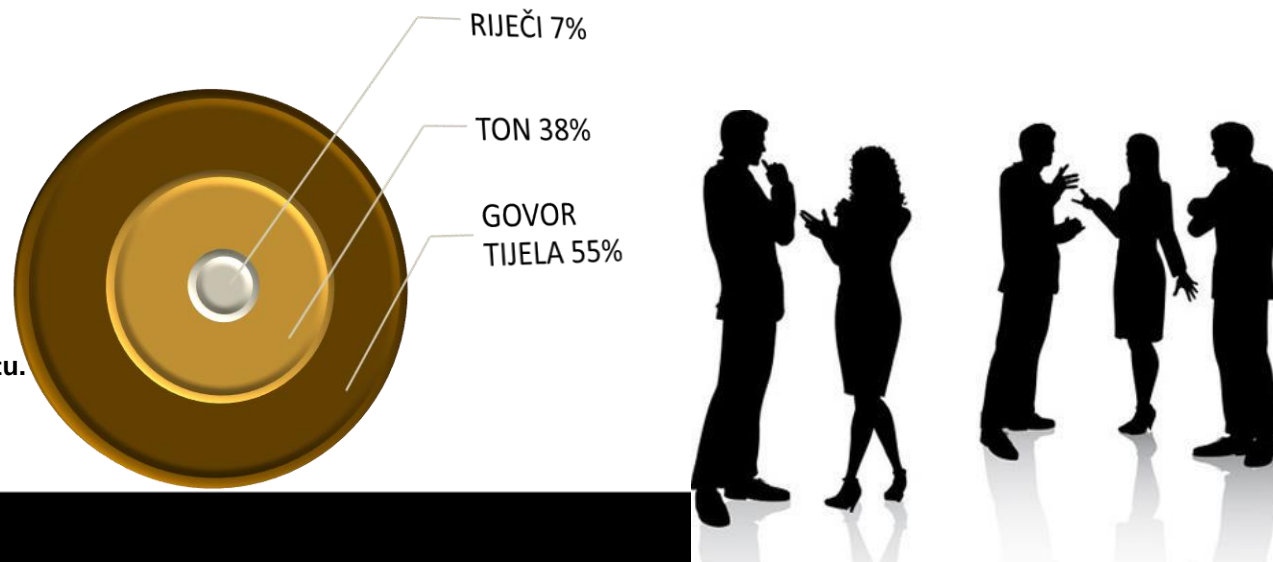

VERBALNA I NEVERBALNA KOMUNIKACIJA

Verbalna – odnosi se na **RIJEČI** koje govorimo
- sastoji se od **SLUŠANJA I GOVORENJA**.

Neverbalna – odnosi se na **SVE DRUGE NAČINE** na koje komuniciramo osim riječi
- primjerice: govor tijela, izraz lica, geste i ton glasa.

Izvor: Mehrabian, A. (1967)
Napomena:
Odnosi ne vrijedi u svakom kontekstu.

Neverbalna komunikacija – govor tijela

- Postoje dva skupa položaja tijela koje zovemo otvoreni i zatvoreni govor tijela.
- Otvarajući se svojim tijelom prema sugovorniku pokazujemo da nam je u toj situaciji ugodno.
- Stoga ljudi u otvorenom položaju tijela ne postavljaju „prepreke“ rukama već se izlažu osobi, a geste ruku i nogu pritom su slobodne (Boyes, 2009).

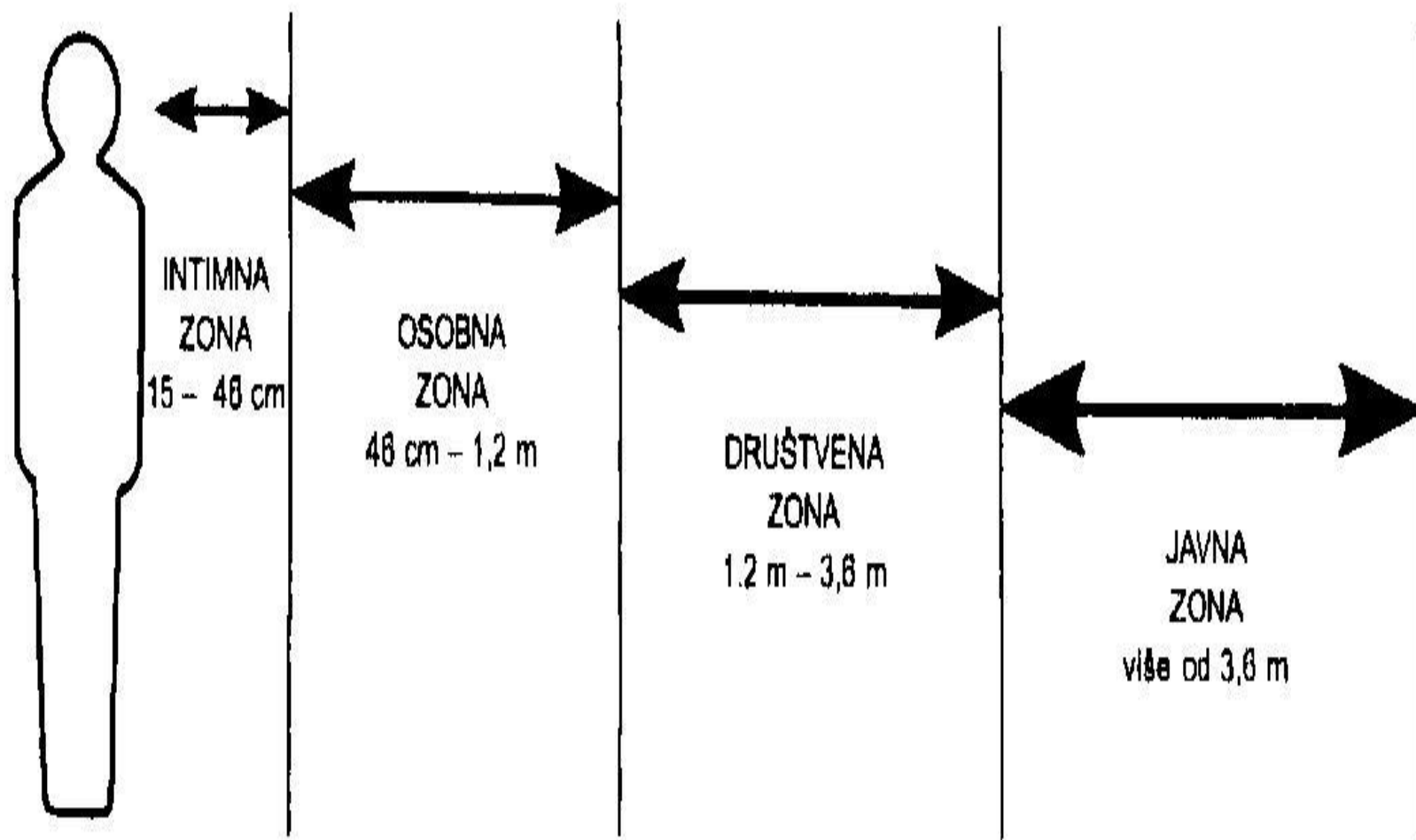
ZATVORENI STAV TIJELA

OTVORENI STAV TIJELA

Pojam osobnog prostora

- “*Osobni prostor podrazumijeva stupnjeve fizičke blizine koji su dopušteni ovisno o intimnosti odnosa s osobom s kojom smo u interakciji*”.
- To su tzv. **nevidljive granice** unutar kojih uljezi ne smiju ući.
- Razlikujemo nekoliko zona:
  - **intimna zona** - do 45 cm,
  - **osobna zona** (obitelj i prijatelji) – do 1.2 m,
  - **socijalna zona** (društveni i poslovni odnosi) - 1.2 do 3.5 m,
  - **javna zona** (nepoznati) – više od 3.5 m.

When you're tired of people standing too close to you

Neverbalna komunikacija – **izraz lica**

- Unatoč tome što je svaka osoba jedinstvena, ljudski izrazi lica su univerzalni.
- Osnovne ekspresije lica iste su za svaku osobu neovisno o spolu, međutim žene obično bolje prepoznaju emocije, ali ih i jače izražavaju u odnosu na muškarce (Barbir i sur., 2014).
- Ljudi šest osnovnih emocija izražavaju na gotovo iste načine: **sreća, ljutnja, strah, iznenađenje, gađenje i tuga** na licima ljudi pojavljuju se u istim ekspresijama (Boyce, 2009).
- No Boyce (2009) tvrdi kako se **ljudi zavaravaju misleći da mogu odgonetnuti sve o čemu ljudi razmišljaju sudeći po njihovim izrazima lica jer je to zapravo dio tijela koji ljudi najlakše mogu kontrolirati i tako sakriti svoje prave emocije.**

„Neće on ništa susjed, hoće se samo igrati!”

**„Ono što radiš tako mi glasno zvoní u ušima
da ne čujem ono što govoriš.”**

Ralph Waldo Emerson

Neverbalna komunikacija

- glas

Obilježja glasa su:

- **Glasnoća:** tiho, glasno
- **Tempo:** brzo, sporo
- **Ritam:** rečenice melodične ili ne, određene riječi naglašenije i razdvojenije (pauza)
- **Razina tona:** visok, nizak
- **Kvaliteta zvuka:** specifičnosti koje čujemo u riječima
- **Izrazi:** posebne ili regionalne izreke

Rapport

- NLP* alat/tehnika
- *(*skraćenica od neurolingvističko programiranje; studija o ljudskoj izvrsnosti; omogućuje cjelovita znanja kako ljudska bića mogu postati svjesna svojih iskustava i odnosa s drugima.)*
- predstavlja našu sposobnost **SLAGANJA, USKLAĐIVANJA I PREGOVARANJA** s drugima
- s ljudima s kojima nam je ugodno nastaje spontano, a s nekim ljudima i u nekim situacijama ne možemo (možda ni ne želimo) izgraditi rapport
- ljudi koji uspješno barataju tim tehnikama jako spretno se usklađuju u preslikavaju sebe s drugima te nam daju osjećaj ugone („oni su poput nas“)

Parametri rapporta

- Fiziologija – položaj tijela i pokreti
- Glas – osobitosti glasa
- Jezik i stilovi razmišljanja – izbor riječi i reprezentacijski sustavi
- Uvjerenja i vrijednosti – ono što ljudi smatraju istinitim i važnim
- Iskustvo pronalaženja zajedničkog područja
  - **Važno: zrcaljenje!**

Rapport: vještina utjecajnosti

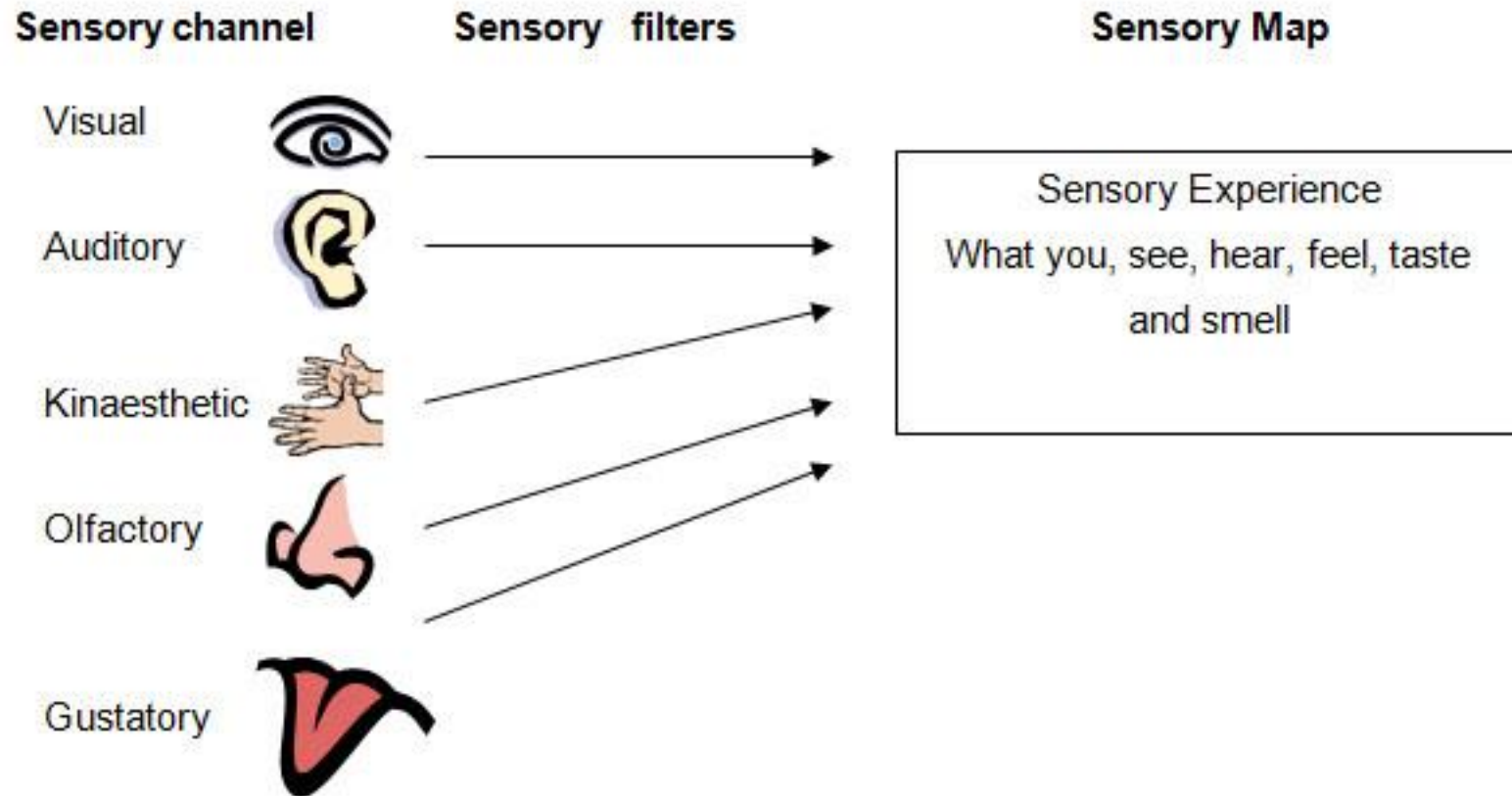
Riječ Rapport dolazi iz francuskog jezika; znači **odnos, povezanost ili „link“**:

- stanje u kojem je ostvaren **empatičan odnos između (barem) dvije osobe**
- gradimo ga i nadograđujemo pokazivanjem razumijevanja i poštovanja prema načinu na koji druga osoba doživljava svijet oko sebe
- poštovanje i razumijevanje **ne znači nužno da se slažemo apsolutno sa svime što osoba komunicira (svoja mišljenja/uvjerenja), već pojednostavljeno, ne reagiramo otporom na one teme i ona uvjerenja gdje nam se stavovi razilaze**
- rezultat postojanja stanja Rapporta je **osjećaj opuštenosti, sličnosti i zajedništva vidljiv u neverbalnoj komunikaciji**
- kada je pojedinac uspješno svladao vještinu Rapporta, to znači da komunicira s jasnim i čistim namjerama, aktivno sluša, pokazuje razumijevanje unatoč različitostima, posjeduje fokus ka izgradnji **win-win ishoda** ili stvaranja iskrenih prijateljskih odnosa, odašilje poruku dosljednosti i povjerenja, a time je isti je postao ekstremno moćan i utjecajan komunikator.

Perceptivni položaji

- da bismo se uskladili s nekom osobom – trebali bismo (diskretno) zrcaliti njezino držanje, izraz, stav, brzinu kojom diše i govori (ne doslovce oponašati jer će to doživjeti kao ruganje) dok se ne opusti
- **1. položaj:** vi u vlastitom tijelu, gledate svijet s osobnog stajališta
- **2. položaj:** staviti se u nečije tuđe cipele, kako je biti na njegovom mjestu i gledati svijet s njegovog stajališta
- **3. položaj:** pogled promatrača, „biti muha na zidu” ili „mudriji ja”

Senzorna (osjetna) mapa

Jezik i stilovi razmišljanja

Svi ljudi imaju posebne misaone obrasce i pretpostavke i kod izgradnje dubljeg rapporta koriste se 3 osnovne razlike u vrstama razmišljanja (Bateson, 1979):

- **VIZUALNI**, **AUDITIVNI** I **KINESTETIČKI**

- predikati u jeziku koje ljudi govore:
- **vizualni**: npr. „*vidim što misliš*“, „*sjajno to izgleda*“
- **auditivni**: npr. „*to mi zvuči jako dobro*“, „*dobro čujem sve što govoriš*“
- **kinestetički**: npr. „*stvari teku glatko i ugodno*“, „*udobno mi je u ovoj fotelji*“

Mapa nije teritorij!

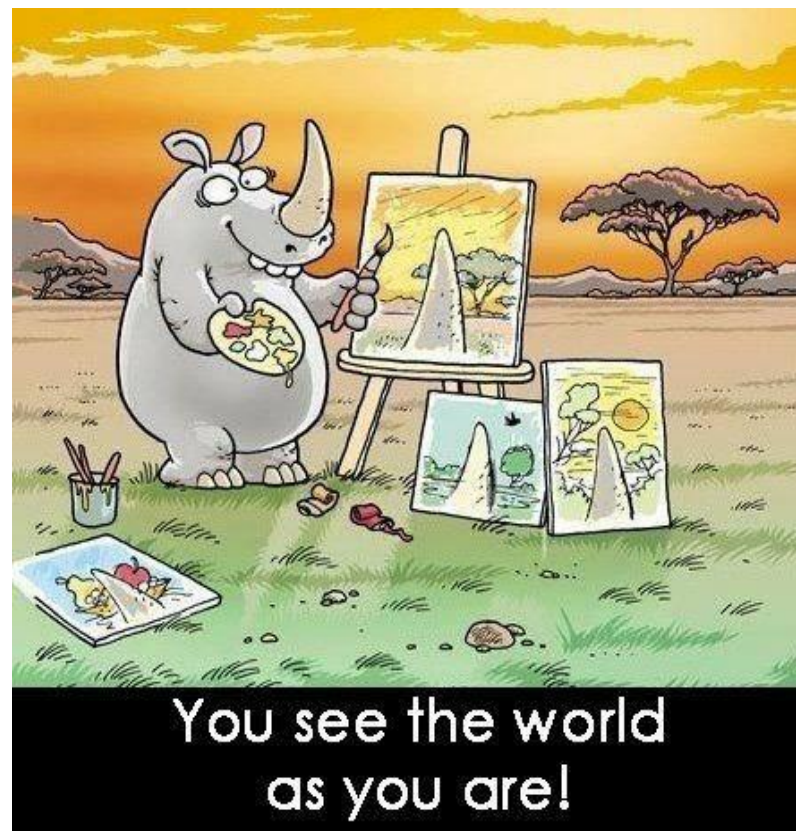
- postoji pravilo da svaka osoba vidi svijet kroz svojih **2%** - to je **naša MAPA**.

TERITORIJ je sve ono čime smo okruženi fizički, znali mi to ili ne.

MAPA je naša unutarnja interpretacija dijela teritorija koji nam je dostupan.

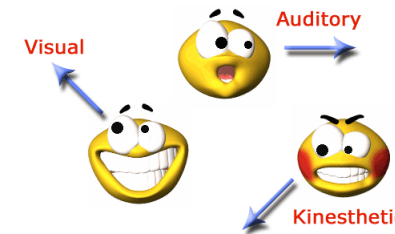
Obzirom da svatko ima svoju MAPU → nije važno ŠTO KAŽEMO, nego ŠTO JE DRUGA OSOBA USPJELA SHVATITI.

Moramo govoriti JEZIKOM druge osobe, a da bismo to znali → MORAMO OVLADATI REPREZENTACIJSKIM SUSTAVIMA.

REPREZENTACIJSKI SUSTAVI

- načini primanja, pohrane i označavanja informacija

- 4 vodeća sustava:

- **VIZUALNI** (najčešći tip) - najlakše i najbrže uči **gledanjem**

- pamti slike, raspored u prostoru, bitno je da mu se sve predoči – SHEME, MAPE, STRIP...

→ Koristi izraze koji se tiču vizualnog: smještaj, osvjetljenost, udaljenost, fokus, jasnoća, apstraktno, plošno, 3D, disocirano, asocirano...

- **AUDITIVNI** - najlakše i najbrže uči **služanjem**

- pamti riječi i zvukove, bitno je da sve ČUJE

- uče po FAZAMA I KORACIMA, važno im je znati REDOSLIJED FAZA

→ Koristi izraze koji se tiču auditivnog: ritam, broj, trajanje, tišina, glasnoća, kvaliteta zvuka, unutarnji, vanjski, rezonanca, trajni, isprekidani ritam...

- **KINESTETIČKI** - najlakše i najbrže uči **djelovanjem, iskustvom na svojoj koži**

- pamti osjete, osjećaje i pokrete, bitno je da sam ISPROBA, VJEŽBA ILI PREPIŠE

→ Koristi izraze koji se tiču kinestetičkog: temperatura, veličina, pritisak, oblik, jačina, smještaj, trajanje, površina, pokret, učestalost...

- **AUDIO-DIGITALNI** – najlakše i najbrže uči stvari koje “imaju smisla” (unutarnji monolog /dijalog/riječi)

- nije vezan ni uz koje specifično osjetilo, koristi apstraktne riječi, može pokazati osobine i drugih sustava

→ Koristi izraze koji se tiču „apstraktnog“: smisao, biti svjestan, pametna misao, različito, uzeti u obzir, ideja...

Primjeri predikata reprezentacijskih sustava (najčešće su to glagoli)

VIZUALNI	AUDITIVNI	KINESTETIČKI	AUDIO DIGITALNI
gledati	slušati	dodirnuti	razumjeti
vidjeti	govoriti	osjetiti	promijeniti
uočiti	čuti	uhvatiti	provjeriti
pokazati	zvučati	skinuti	informirati
izgledati	zvoniti	pasti	znati
predvidjeti	svirati	dizati	promovirati
predstavljati	odjekivati	prosipati	savjetovati
razjasniti	zviždati	skuhati	naučiti
rasvijetliti	škripati	uključiti	misлити
lijepo	zvuk	ugodno	logično
jasno	melodija	napetost	racionalno

Drugim riječima:
reprezentacijski sustavi su načini na koje mislimo i učimo te kojima se izražavamo: kako najlakše mislimo i učimo, tako se i najčešće (i najlakše) izražavamo!

Jedan sustav je vodeći, iako svi imamo potencijal upotrebe svih modusa.

VJEŽBA - prepoznavanje svojih i tuđih dominantnih reprezentacijskih sustava

- Opišite s prve 3 riječi koje vam „padnu” na pamet svoju jaknu?

PREZENTACIJSKE VJEŠTINE

4MAT

4MAT je visoko validiran i svjetski poznat alat za učenje i komunikaciju, razvijen iz holističke perspektive i temeljen na bitnim ljudskim razlikama u pogledu na to kako percipiramo, obrađujemo, razumijemo i prenosimo informacije.

Drugim riječima - 4MAT je metoda koja pomaže svakome da nešto nauči!

Izvor: <http://www.4mat.eu/4mat-what-is-it.aspx>

1970. Godine Bernice McCarthy – prema G. Jungu – "Studija o stilovima učenja"

Ljudi uče postavljajući pitanja:

ZAŠTO = razlog

ŠTO = činjenice

KAKO = vježba, način

ŠTO AKO = istraživanje raspravom

ISTRAŽIVANJA DOKAZUJU (KAKO DJECA UČE):

35% - RAZGOVOR = zašto?

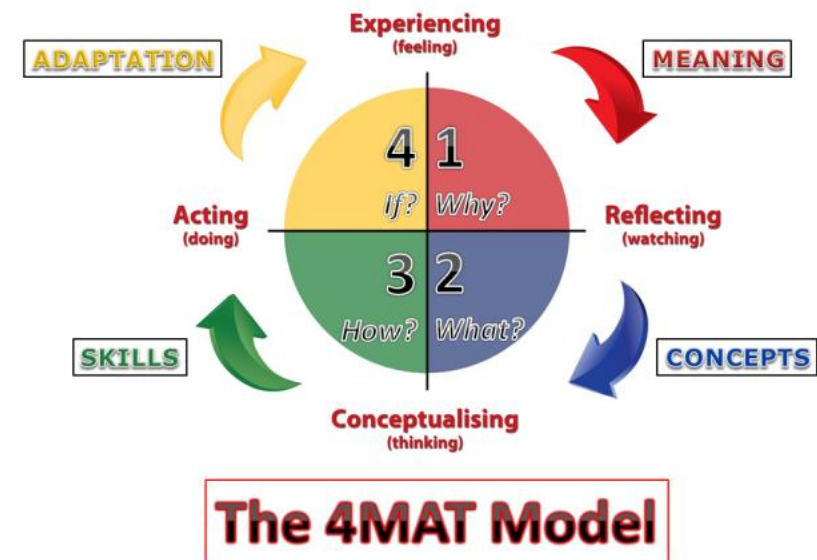
22% - ČINJENICE, ZAPAMTITE (natrpavanje = štrebanje) = što?

18% VJEŽBA, PRAKSA = kako?

25% - RASPRAVA, ISTRAŽUJEMO SAMI = što ako?

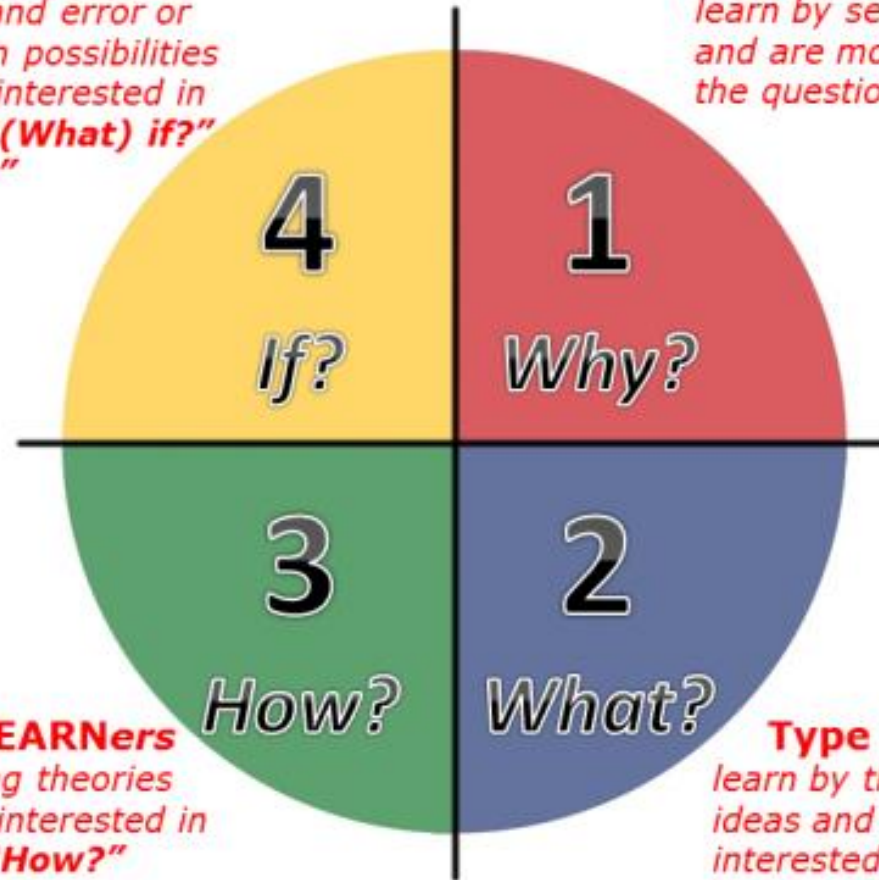
NAŠE OBRAZOVANJE SE TEMELJI NA ČEMU = materijalno

Izvor: <https://allthingslearning.wordpress.com/tag/bernice-mccarthy/>

Type 4 LEARNers
learn by trial and error or seeking hidden possibilities and are most interested in the question "**(What) if?**" or "**So what?**"

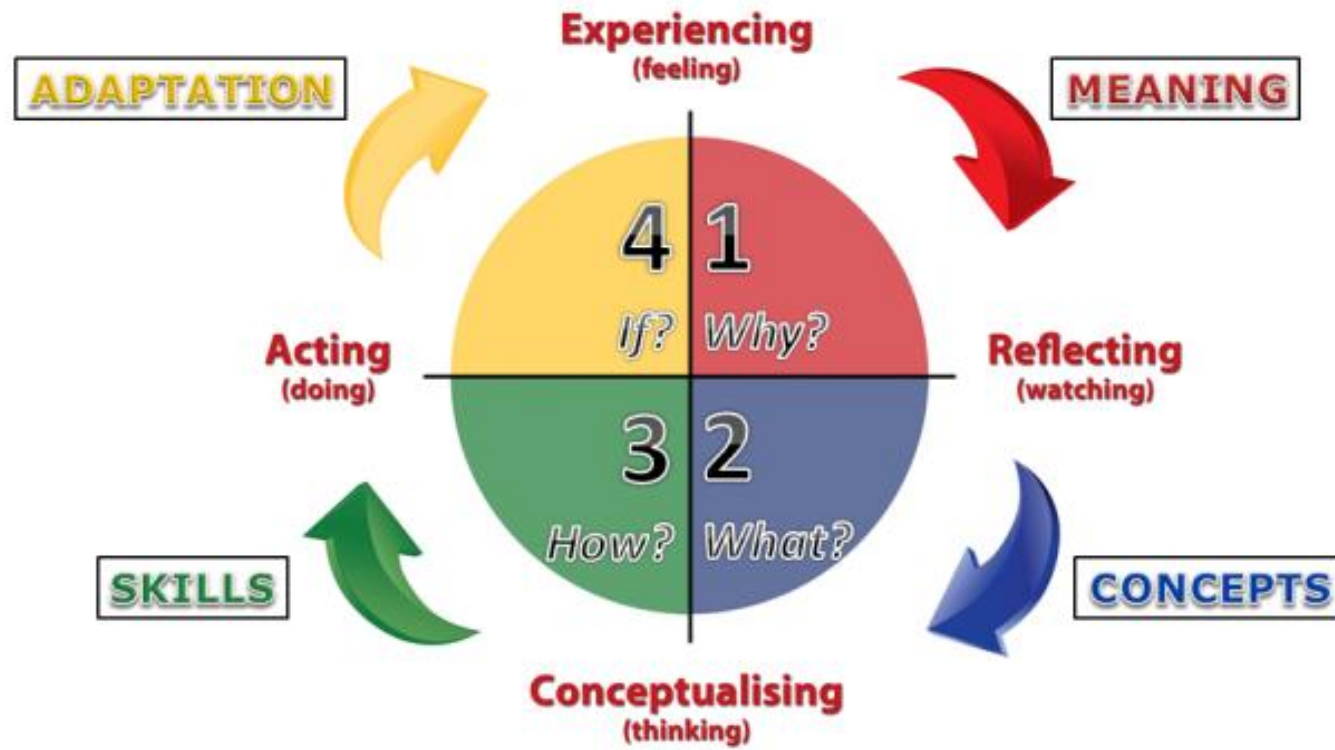
Type 1 LEARNers
learn by seeking meaning and are most interested in the question "**Why?**"

Type 3 LEARNers
learn by testing theories and are most interested in the question "**How?**"

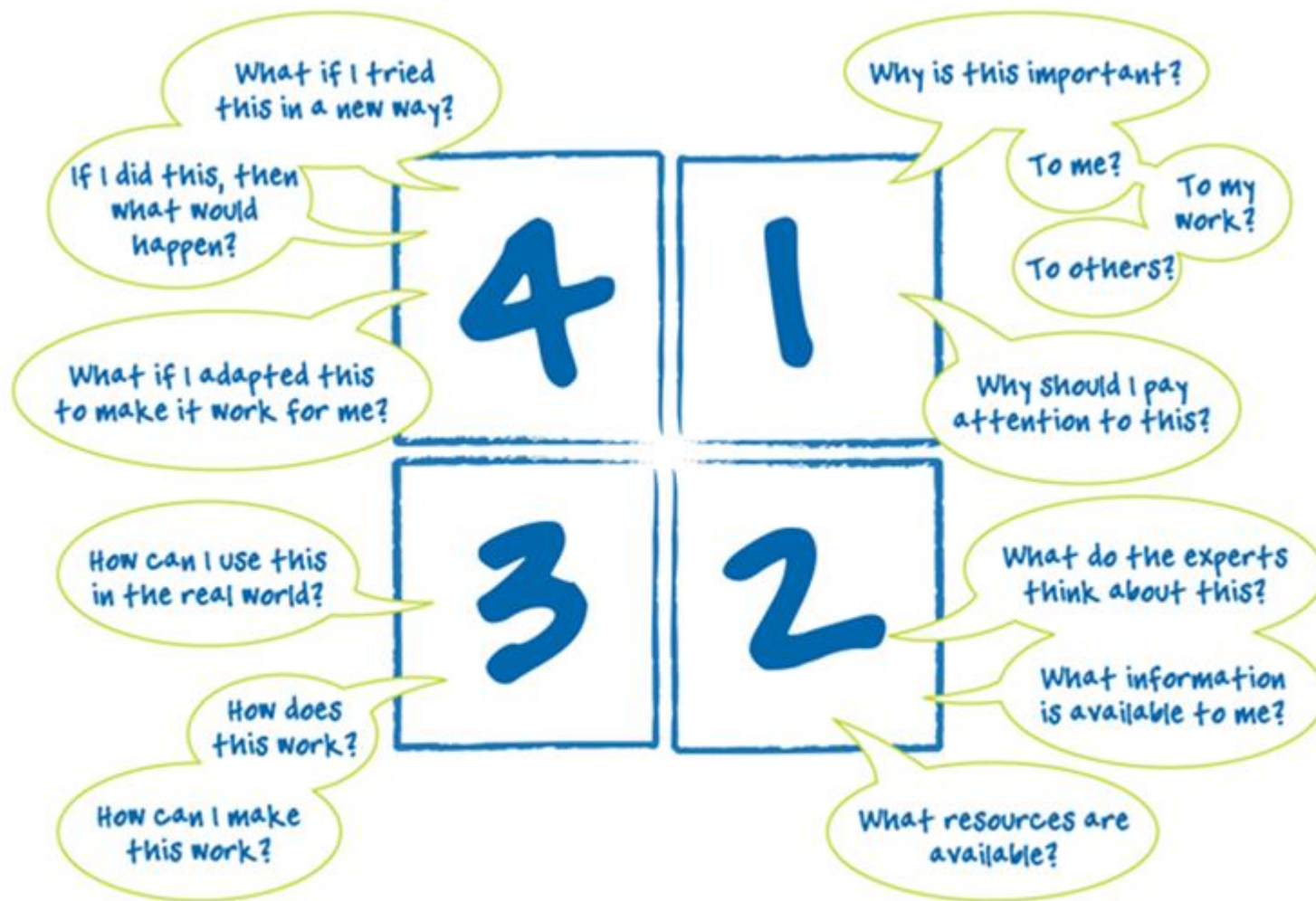
Type 2 LEARNers
learn by thinking through ideas and are most interested in the question "**What?**"

Izvor: <https://allthingslearning.wordpress.com/tag/bernice-mccarthy/>

The 4MAT Model

Izvor: <https://allthingslearning.wordpress.com/tag/bernice-mccarthy/>

SOURCE: Jeanine O'Neill-Blackwell - <http://4mat4business.com/blog/about-the-author/>

Izvor: Sustav 4MAT (McCarthy, 1990., str. 33),

https://www.researchgate.net/figure/The-4MAT-System-McCarthy-1990-p-33_fig1_320873291

4MAT SUSTAV

4 ŠTO AKO?

PRILAGODLJIVO
ISTRAŽUJEMO MOGUĆNOSTI

1 ZAŠTO?

ODVAJANJE
ČINJENICE OD IDEJA
ČINJENICE OD RAZLOGA

3 KAKO?

POVEZIVANJE
VJEŽBANJE + OBUKA TRENERA
POVRATNE INFORMACIJE

2 ŠTO?

FUZIJA
GRADIVO + VJEŽBA
RAZMIŠLJANJE KROZ IDEJE

4MAT SUSTAV

4 ŠTO AKO?

PRILIKE U BUDUĆNOSTI
ŠTO ĆE SE DOGODITI AKO KORISTIM TO
KAKVE ĆE BITI POSLJEDICE
A KAKVA JE DOBIT?
ISTRAŽIVANJE

1 ZAŠTO?

DATI RAZLOGE
„BACITI UDICU”
ŠTO TU IMA ZA MENE
RECI MI ZAŠTO?
MOTIVACIJA
ZAŠTO BIH TO UČIO?

3KAKO?

KAKO ĆE TO RADITI U MOME SLUČAJU - KORIST
KAKO ĆU TO MOĆI KORISTITI?
KAKO ĆU PROVESTI OVE IDEJE?

2 ŠTO?

ŠTO JE ZNAČENJE, ČINJENICE, DETALJI
ŠTO MORAM RAZUMJETI
DAJ MI INFORMACIJE

4MAT SUSTAV

1.

McClelland's Human Motivation Theory

Identified three motivators

All three are present in each person, but one motivator will dominate

People will have different characteristics depending on their dominant motivator

ZAŠTO?

CILJEVI:

SPECIFIČNA DOBIT
STVARANJE MOTIVACIJE, ZANIMANJA
DOVOĐENJE U STANJE PAŽNJE
STVARANJE KLIME ZA UČENJE
APELIRANJE NA POTREBU

METODE:

OSOBNA PRIČA
BUDITE RANJIVI
STVARANJE ATMOSFERE SRCA
KONTAKT S PUBLIKOM
"RAPPORT"
McCLEILAND MOTIVACIJSKI MODEL
KATEGORIJE SATIR
REPREZENTACIJSKI SUSTAVI

4MAT SUSTAV

Kod ZAŠTO → apelirajte na POTREBU (MOTIVACIJU) PREMA McCLELLAND-u

UNUTAR ZAŠTO:

PREPOZNAVANJE TIPOVA LJUDI I NJIHOVIH MOTIVACIJSKIH STRATEGIJA		
POSTIGNUĆE	MOĆ	PRIPADNOST
Postižu izazovne ciljeve Vode bilješke Ispunjavaju svoje dužnosti Rade najbolje što mogu	Utječu na druge Žele pobijediti Teže visokom položaju (žele biti autoritet)	Grade društvene odnose Vole timski rad Vole sudjelovati Vole dijeliti aktivnosti Vole surađivati
<u>ZVUČI LI VAM TO KAO NEŠTO ŠTO BISTE ŽELIM NAUČITI?</u>	<u>JE LI VAM TO DOVOLJNO IZAZOVNO I ATRAKTIVNO?</u>	<u>ZVUČI LI VAM TO KAO NEŠTO ŠTO BISTE ŽELJELI NAPRAVITI?</u>

4MAT SUSTAV

2.

ŠTO?

CILJEVI:

STVARANJE NOVE STRUKTURE ZNANJA
„DEŽARGONIZACIJA”
LOGIČNA OBJAŠNENJA
PROVJERA KOLIKO SU RAZUMJELI

METODE:

DEFINICIJE
POVIJEST
KONTEKSTUALIZACIJA
REFERENTNI OKVIR ISKUSTVA
VRAĆANJE NA RADNE LISTOVE/GRAFIKONE

4MAT SUSTAV

Kod ŠTO:

1 KONCEPT +3 P

OBJAŠNENJA			
1 KONCEPT	1 PRINCIP	2 PROCES	3 POSTUPAK
OBJASNITI: NOVI IZRAZE ŠTO JE TO?	ZAŠTO DJELUJE? PRAVILA TEORIJE	DIJAGRAMI KAKO TO RADI	OBJASNITI KAKO ĆE SE VJEŽBA IZVODITI

4MAT SUSTAV

3.

KAKO?

CILJEVI:	VJEŽBE:	NADZOR:
OTVORENI I ZATVORENI ISHODI	(STAVITI IH U) SITUACIJU UČENJA	BUDITE SVJESNI SVOJIH PROJEKCIJA
IDENTIFICIRAJTE STANDARDNE ČESTE POGREŠKE	PREGLED POSTUPKA	POVRATNE INFORMACIJE
PRIPREMA ZA DAVANJE POVRATNE INFORMACIJE	PROVJERA STANJA ŽELJENIH ISHODA	IZAZOV NAPRETKA
PROVJERA RAZINE NAUČENOG	DEMONSTRACIJA TEHNIKE	USIDRITI SAMOPOŠTOVANJE
PROCJENA TRENUTNE SPOSOBNOSTI SUDIONIKA	LOGISTIKA	ODREDITE BUDUĆI TEMPO
BILJEŽENJE POSTUPKA ZA USPJEH	PITANJA	SVE PONOVI
		POVRATNE INFORMACIJE ZA NAS

4MAT SUSTAV

4.

ŠTO AKO? ŠTO S TIM?

IDENTIFICIRATI NAUČENO:

ŠTO STE NAUČILI?

KOJA PITANJA JOŠ IMATE?

ŠTO JOŠ TREBA ZNATI?

ŠTO STE NAUČILI O PROCESU?

ISPUNJENJE UVJERAVANJEM

EKOLOŠKI PREGLED (win-win za sve)

PROVJERA

SAŽETAK = ZAKLJUČITE

KAKO I KAMO IDEMO S NJIM?

ŠTO ĆEMO S OVIM NAUČENIM?

GENERALIZACIJA MOGUĆNOSTI U BUDUĆNOSTI

GDJE ĆEMO TO JOŠ PRIMIJENITI?

KADA ĆEMO OVO PRIMIJENITI OPET?

KAKO VIDITE DA TO RADI ZA VAS?

USIDRITE SVOJE ZADOVOLJSTVO

VRIJEME:

U 1 SATU:

21 MIN - CCA 20 MINUTA = ZAŠTO?

13,2 MIN - CCA 14 MINUTA = ŠTO?

10,8 MIN - CCA 10 MINUTA = KAKO?

15 MIN - CCA 15 MINUTA = ŠTO AKO?

U 30 MIN:

10,5 MIN = ZAŠTO?

6,6 MIN = ŠTO?

5,4 MIN = KAKO?

7,5 MIN = ŠTO AKO?

VJEŽBA:

4 MIN = ZAŠTO?

2 MIN = ŠTO?

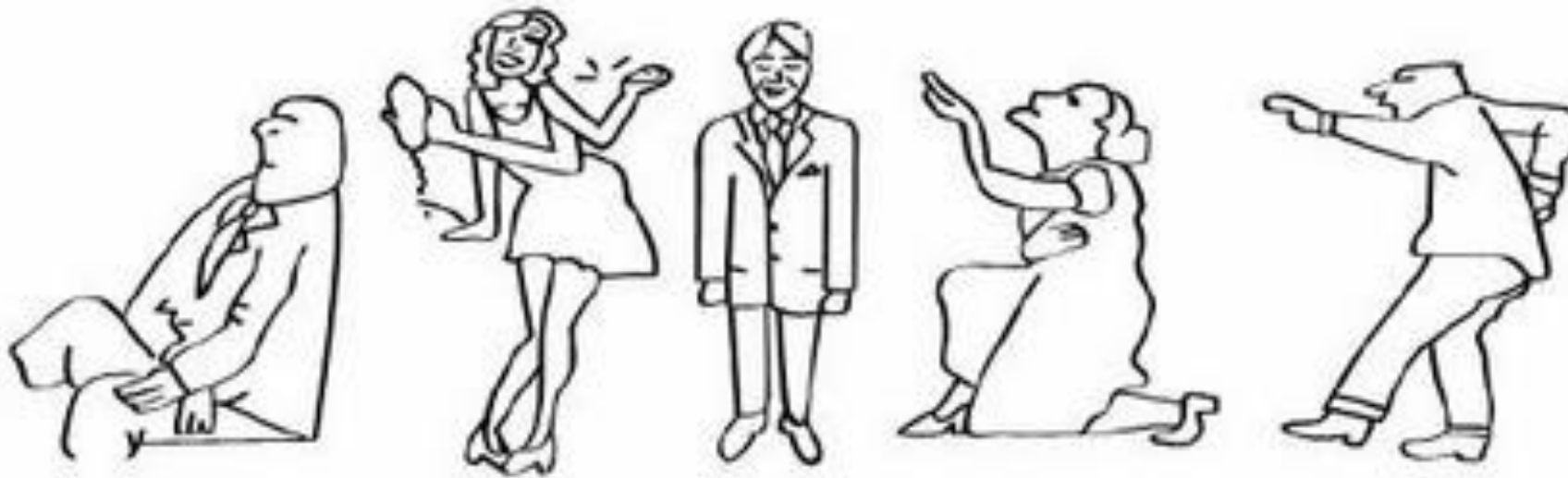
1 MIN = KAKO?

2 MIN = ŠTO AKO?

CCA 9 MIN

Virginia Satir

→ GOVOR TIJELA ODRAŽAVA NESVJESNO STANJE

Superreasonable

Irrelevant

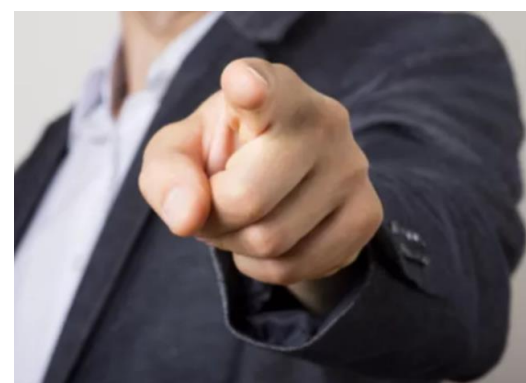
Leveling

Placating

Blaming

1. OPTUŽITELJ

(engl. *BLAMER*)

- Ovaj komunikacijski stil obilježen je kritičnošću, prigovaranjem i potrebom da se „utvrdi krivac“. Ispod agresivnog nastupa optužitelja često se može skrivati nesigurnost koju osoba ne želi (ili nije u stanju) osvijestiti.
- NABIJA KRIVICU: „TO JE TVOJA GREŠKA“
- POKAZUJE PRSTOM
- DOBAR ZA DOLAZAK DO CILJA
- STAV: „UVIJEK JA SVE MORAM SAM/A“

2. MIRITELJ (engl. *PLACATER*)

- Nastoji svima ugoditi, često pritom birajući ulogu žrtve.
- Želi mir pod svaku cijenu, a vlastitu vrijednost najčešće traži u izvanjskoj potvrdi, odnosno pohvali, dok osjeća povrijeđenosti drži u sebi.
- „SLUGA” (SERVILAN)
- OPRAVDAVA SE
- STAV „NEĆEMO SE SVAĐATI.”, ili: „KAKO GOD VI MISLITE DA JE NAJBOLJE”.

3. MISLILAC

(engl. *COMPUTER, SUPERREASONABLE*)

Mislilac ć pred drugima negira da je pod stresom, ne iskazuje javno svoje osjećaje. Kao i kod optuženika, i mislilac strepi od osjećaja neprihvaćenosti, a smatra da bi se pokazivanjem svoje „nesavršenosti“ upravo to moglo dogoditi.

- „MOGAO/LA SAM TI I JA REĆI DA ĆE TO TAKO ZAVRŠITI, BILO JE OČITO“, ili „UPUTE NISU BILE DOVOLJNO JASNE, STOGA OVO NIJE MOJA KRIVNJA“
- ŠTO ĆU/ĆEMO DALJE?
- STAV "ĆEKAJ DA RAZMISLIMO TOME"
- POLITIČARI KORISTE OVAJ STIL KOMUNICIRANJA KAKO BI DODALI VAŽNOST ONOME ŠTO JE DOBRO ZA NJIH

4. ODVRATITELJ POZORNOSTI /OMETAJUĆI

(engl. *DISTRACTER, IRRELEVANT*)

- Prepoznatljiv je po svojoj aktivnosti, manjku fokusa i razgovorljivosti.
- Obično izbjegava razgovor o problemu i mijenja temu. Ispod površine, ometanjem osoba nastoji potisnuti svoju zabrinutost i nada se da će problem nestati sam od sebe ako mu se ne bude pridavala pozornost.
- PREKIDA (ODVRAĆA POZORNOST)
- „PRESTANI”, „NE VIDIM I NE ZNAM ŠTO ĆEMO S TIM”, „STVARNO? ŠMIJESNO”, „NIJE VAŽNO”
- STAV „TO SE NEĆE DOGODITI”

5. HARMONIZATOR

(engl. *LEVELER*)

- Asertivan komunikacijski stil u kojemu osoba može izreći svoje potrebe uz uvažavanje drugoga i njegovih potreba.
- HARMONIZIRA, UJEDNAČUJE, URAVNOTEŽUJE
- NA ISTOJ RAZINI S NAMA
- STAV „IMAM ODGOVORNOST I KOMPETENTNOST”
- IMA DUBLJI GLAS

The Five Satir Categories

Virginia Satir

The Blamer

The Placater

The Computer

The Distracter

The Leveller

Izvor: <https://www.pocketbook.co.uk/blog/2016/11/22/virginia-satir-family-therapy/the-five-satir-categories-virginia-satir/>

Koja kategorija je najbrojnija?

Virginia Satir i suradnici temeljem provedenih istraživanja okvirno su procijenili da otprilike 50% populacije spada u kategoriju miritelja, 30% u kategoriju optužitelja, 15% u kategoriju mislitelja, a tek 0,5% u kategoriju ometajućeg. Na kraju, 4,5%, prema procjenama Satir i suradnika, spada u kategoriju ujednačitelja.

Izvor: <https://www.adiva.hr/lifestyle/psiha-i-emocije/jeste-li-optuzitelj-ili-miritelj-otkrijte-koji-ste-tip-osobe-pod-stresom/>

Zaključno: PREZENTACIJA

1. PRIPREMA – MATERIJALI, PROSTOR, KLIMA UREĐAJI, POWERPOINT, PLAKAT

3. MALO ŠTO? PRIČA O SEBI

4. OTVORENE METAFORE 1 2 3

JEZIČNI OBRASCI - MILTON - BOJA, BRZINA, JAČINA

GLASOVNA SIDRA - TIHI GOVOR, SPORE, PONAVLJANE RIJEČI

SIDRA - PROSTORNA

KATEGORIJE SATIR POSTUPNO

5. ZAŠTO?

ŠTO?

KAKO? VJEŽBA

ŠTO AKO? ŠTO S TIME?

6. ZAVRŠNE METAFORE 3 2 1

30-40 min MAX JE OPTIMALNO VRIJEME ZA PREZENTACIJUPOPOMOĆU 4MAT

KORIŠTENJE POLOŽAJA TIJELA

4MAT PREZENTACIJA

1. MALO ZAŠTO
2. OTVARAM METAFORE 1 2 3
3. ŠTO
4. „KAKO” VJEŽBA
5. ŠTO S TIME U BUDUĆNOSTI
6. ZAVRŠNE METAFORE 3 2 1

SVE SE "PRELIJEVA", MEKI PRIJELAZI

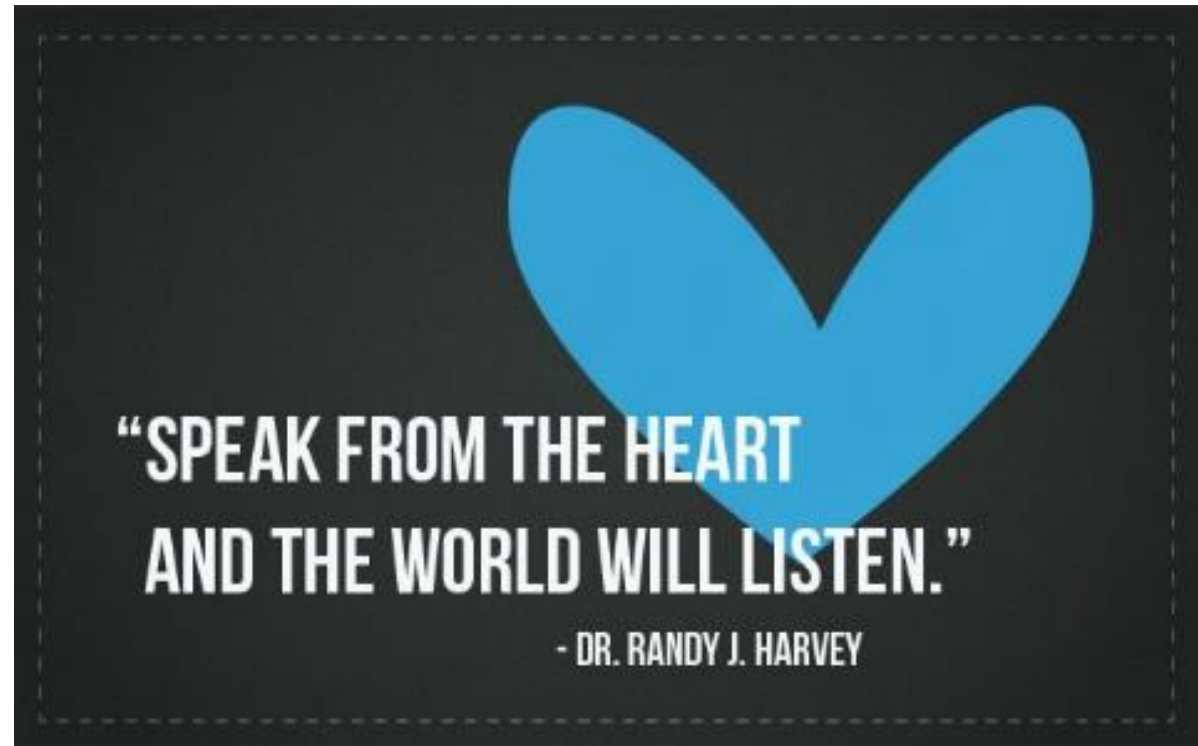
Za one koji žele znati više

- McClelland - Theory of Needs (3:41): <https://www.youtube.com/watch?v=0Tie4rJmNFQ>
- 4MAT Train the Trainer Web Course: Discover how to apply 4MAT to your training design (4:46): <https://www.youtube.com/watch?v=ZyrMwy9hed4>
- 4MAT Train the Trainer: Watching and Doing-How balanced is your training design? (4:54): <https://www.youtube.com/watch?v=aEbF9htJPhc>

Važno: Budite vjerni sebi!

„Ovo prije svega: **samom sebi budi vjeran**
I mora slijediti, kao noć dan,
Ne možeš tada biti lažan ni prema jednom čovjeku...”

(W. Shakespeare, Hamlet)

Moć riječi:

The Power of Words: <https://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU>

**Hvala na
pažnji!**

Literatura:

- Vig, Rudolf, mr.sc. Vig, Silvija, Priručnik “Vještine interpersonalne komunikacije”
- Malović, S., Maletić, S., Vilović, G., Kurtić, N., Masovno komuniciranje, Golden marketing-Tehnička knjiga, Sveučilište Sjever, Zagreb, 2014.
- McQuail, Mass Communication Theory: An Introduction, Sage, Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC, 6th edition, 2010.
- <http://communicationtheory.org/lasswells-model/>
- <http://www.merriam-webster.com/dictionary/communication>
- Havleka, N., Socijalna percepcija, Beograd, 1992.
- McDermott, I., Jago, W., NLP učitelj, Alinea, Zagreb, 2007., 407 str.
- Mladenović, D., Vrsaljko, J., NLP – Uvod u osobni rast i razvoj, Kigen, Zagreb, travanj 2009., 252 str.
- Dryden, G., Vos, J., Revolucija u učenju, Educa, Zagreb, 2001., 537 str.
- Zarevski, P., Učenje i pamćenje, Naklada Slap, Jastrebarsko, 1996.

Literatura

Obvezna literatura:

1. Bovee, C.L. and Thill, J.V. (2020) Business Communication Today.15th edn. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson.
2. Rouse, M.J. i Rouse, S. (2002) Business Communications: A Cultural and Strategic Approach. London: Thomson Learning.

Preporučena literatura:

1. Dick, R. (2000) Get it across: Effective Communication at Work. Tadworth: Elliot Right Way Books.
2. Davies, HB. R. (2008) Mastering Communications: 10 secrets to fast, clear, persuasive communications. Toronto: McLuhan & Davies Communications, Inc.
3. Kozicki, S. (1998) Creative Negotiating: Proven Techniques for Getting What You Want from Any Negotiation. Halbrook: Adams Media Corporation.
4. Borg, J. (2008) Persuasion: The Art of Influencing People.2nd edn. New Jersey: FT Press.

Dodatna literatura:

1. Lane, S. D. (2010) Interpersonal Communication: Competence and Contexts.2nd edn. Boston: Allyn & Bacon: University of Texas at Dallas.
2. Pease, A. and Pease, B. (2004) The Definitive Book of Body Language. Buderim: Pease International.
3. Navarro, J. (2008) What Every Body is Saying: an ex-FBI agent's guide to speed-reading people. New York: Collins Living.
4. Luecke, R. (2004) Crisis management: master the skills to prevent disasters. Boston: Harvard Business School Press.